

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 460/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. septembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Liborom Hetmerom, advokátska kancelária, Turecká 49, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 15 ods. 4, čl. 17 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 6/02 a jeho rozsudkom z 23. septembra 2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 4/2008 a uznesením z 29. októbra 2008, v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 3/2013 a rozsudkom z 12. júna 2013 a v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 22/2013 a uznesením zo 4. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv

zaručených v čl. 15 ods. 4, čl. 17 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 6/02 a jeho rozsudkom z 23. septembra 2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 4/2008 a uznesením z 29. októbra 2008, v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 3/2010 a rozsudkom z 12. júna 2013 a v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 22/2013 a uznesením zo 4. júna 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 T 6/02 z 23. septembra 2009 bol sťažovateľ v 1. rade uznaný vinným zo spáchania trestného činu vraždy čiastočne dokonaného a čiastočne v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 a § 219 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „skorší Trestný zákon“) a sťažovateľ v 2. rade zo spáchania pokusu trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1 a § 219 ods. 1 skoršieho Trestného zákona. Sťažovateľovi v 1. rade bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov a sťažovateľovi v 2. rade v trvaní 8 rokov, na výkon ktorého boli obaja zaradení do druhej nápravno-výchovnej skupiny a obom bol uložený trest prepadnutia vecí (strelných zbraní).

Proti rozsudku krajského súdu z 23. septembra 2009 podali sťažovatelia (a ďalší obžalovaný) odvolanie, na základe ktorého najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 To 3/2010 z 12. júna 2013 podľa § 258 ods. 1 písm. e) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „skorší Trestný poriadok“) zrušil prvostupňové rozhodnutie vo výrokoch o uložených trestoch a sám rozhodol tak, že sťažovateľovi v 1. rade uložil trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov a sťažovateľovi v 2. rade v trvaní 5 rokov. Oboch zaradil na výkon trestu podľa § 48 ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) do ústavu so stredným stupňom stráženia a opäť obom uložil trest prepadnutia vecí – strelných zbraní, ktorých vlastníkom sa stal štát.

Sťažovatelia druhostupňové rozhodnutie z 12. júna 2013 napadli dovolaním, o ktorom najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tdo V 22/2013 zo 4. júna 2014 rozhodol tak, že ho podľa § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol z dôvodu, že neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), d), g) a i) Trestného poriadku.

Podľa názoru sťažovateľov postupmi všeobecných súdov v označených konaniach a ich rozhodnutiami boli porušené ich základné práva, a to „právo na nutnú obranu a na pozbavenie života v súvislosti s konaním, ktoré podľa zákona nie je trestné“ podľa čl. 15 ods. 4 ústavy, „právo na osobnú slobodu a na spravodlivý a zákonný proces“ podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a „právo na obhajobu a prejednanie veci občana za jeho prítomnosti“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovatelia predovšetkým tvrdia, že v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 3/2013 najvyšší súd ako súd odvolací 12. júna 2013 konal na verejnom zasadnutí v neprítomnosti sťažovateľov, a to „aj napriek tomu, že obaja... sa vo svojom odvolaní domáhali oslobodenia spod obžaloby z dôvodu konania v nutnej obrane a domáhali... sa osobnej prítomnosti na verejnom zasadnutí“.

Sťažovatelia sú presvedčení, že „Odvolací súd vo svojom rozsudku a v konaní, ktoré mu predchádzalo... porušil zákon v mnohých ustanoveniach hmotného a procesného práva..., ktoré boli dôvodom na podanie dovolania v zmysle § 371 odst. 1 písm. c, d, i Tr. por.“

Ako uvádzajú, „Odvolací súd predovšetkým porušil naše právo na obhajobu tým, že vykonal verejné zasadnutie v našej neprítomnosti, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky... Odvolací súd opomenul... ustanovenie § 202 odst. 3 Tr. por., na základe ktorého sa hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemôže konať, ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody prevyšujúci 5 rokov... preto vidíme zásadné porušenie procesného práva v porušení § 263 odst. 3 Tr. por., v spojitosti s § 202 odst. 3 Tr. por. účinného do 1. 1. 2006, na základe ktorých... sa verejné zasadnutie bez našej prítomnosti nemalo konať. Odvolací súd porušil zákon aj pri predvolávaní obžalovaných na verejné zasadnutie..., v ktorom predvolaní uviedol, že prítomnosť

obžalovaných nie je nutná a verejné zasadnutie sa môže vykonať aj v našej neprítomnosti. Obhajcovia... ako aj generálny prokurátor navrhli, aby sa verejné zasadnutie o odvolaní nekonalo, jeho termín bol preložený za účelom jeho vykonania na Okresnom súde v Nových Zámkoch, na ktorý by obaja obžalovaní aj napriek svojim zdravotným problémom sa mohli dostaviť.“

Sťažovatelia svoju neúčast' na verejnom zasadnutí konanom 12. júna 2013 ospravedlnili zdravotnými dôvodmi neumožňujúcim ich dopravu na miesto jeho konania, a preto zastávajú názor, že najvyšší súd „nemal konať na verejnom zasadnutí... bez našej neprítomnosti, nakoľko na to neboli splnené zákonné podmienky, čím nám zabránil hájiť sa osobne pred súdom a porušil tým naše základné právo dané Ústavou, t. j. právo na obhajobu a prejednanie veci občana za jeho prítomnosti dané Čl. 48 odst. 2 Ústavy SR...“.

Ďalšia skutočnosť, ktorú sťažovatelia vytýkajú rozhodnutiu odvolacieho súdu, je, že „bolo založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, podľa ktorého malo byť konanie každého obžalovaného samostatne posúdené podľa príslušných ustanovení o nutnej obrane v zmysle § 13 Tr. zák. účinného v čase spáchania skutkov alebo v zmysle § 25 odst. 1, 3 Tr. zák. účinného od 1. 1. 2006, keďže je to výhodnejšie pre oboch“ sťažovateľov.

Sťažovatelia „dôrazne“ poukázali aj na zásadné stanovisko najvyššieho súdu uvedené v uznesení sp. zn. 1 To 51/99 z 30. júla 1999, podľa ktorého „konanie obv. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]... a ich obhajobu treba dôsledne zvážiť treba posúdiť ako konanie v nutnej obrane, pričom dovolací a odvolací súd na toto stanovisko Najvyššieho súdu SR vôbec neprihliadali.

...Všetky konajúce súd neprihliadli na konania oboch sťažovateľov ako na konanie v nutnej obrane, ale uznali ich vinnými, čím porušili ustanovenia Čl. 15 odst. 4 Ústavy SR...“.

Podľa názoru sťažovateľov „taktiež nie je správne a spravodlivé stanovisko odvolacieho súdu..., že orgány činné v trestnom konaní postupovali tak, aby bol náležite zistený skutkový stav, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a že všetky dôkazy boli získané zákonným spôsobom. Súd opomenul, že množstvo dôkazov svedčiacich v prospech

obžalovaných... sa stratilo a neboli použiteľné...“. Sťažovatelia konštatujú, že *„rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom a mnohé navrhované dôkazy neboli vykonané...“.*

Napokon sťažovatelia dodávajú, že *„konanie a rozhodnutie dovolacieho aj odvolacieho súdu vnímajú ako diskriminačné, nakoľko aj napriek dlhému času a enormnému úsiliu boli odsúdení, pričom len bránili svoje životy pred priamymi útokmi ozbrojených členov zločineckej skupiny, predtým trestaných za závažnú trestnú činnosť...“.*

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vyhovel ich sťažnosti a vyslovil, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 6/02 a jeho rozsudkom z 23. septembra 2009 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 4/2008 a uznesením z 29. októbra 2008, v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 3/2010 a rozsudkom z 12. júna 2013 a v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 22/2013 a uznesením zo 4. júna 2014 boli porušené ich základné práva zaručené v čl. 15 ods. 4, čl. 17 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Zároveň požadovali napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušiť.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah...

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov o porušení ich základných práv zaručených v čl. 15 ods. 4, čl. 17 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 6/02 a jeho rozsudkom z 23. septembra 2009 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 4/2008 a uznesením z 29. októbra 2008, v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 3/2013 a rozsudkom z 12. júna 2013 a v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 22/2013 a uznesením zo 4. júna 2014, ku ktorému malo dôjsť tým, že najvyšší súd ako odvolací súd vykonal verejné zasadnutie 12. júna 2013 v rozpore so zákonom v ich neprítomnosti, ďalej tým, že vo veci konajúce všeobecné súdy v konečnom dôsledku neposúdili ich konanie ako nutnú obranu, a napokon tým, že súdy vo veci rozhodli na základe dôkazov, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, resp. tým, že mnohé navrhované dôkazy neboli vykonané.

Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že trestné konanie vo veci sťažovateľov bolo právoplatne skončené vydaním druhostupňového rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 1 To 3/2010 z 12. júna 2013. Konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku – dovolaní bolo právoplatne skončené vydaním uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 22/2013 zo 4. júna 2014.

Podľa zistenia ústavného súdu rozhodnutie o dovolaní, t. j. ostatné, v trestnej veci sťažovateľov vydané rozhodnutie, ktoré je relevantným pre posúdenie včasnosti podania sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, bolo sťažovateľovi v 1. rade doručené 30. júla 2014 v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v Trenčíne, sťažovateľovi v 2. rade bolo toto uznesenie doručené 6. augusta 2014 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce a napokon ich obhajcovi (aktuálnemu právnomu zástupcovi) bolo dovolacie rozhodnutie doručené 30. júla 2014. Uvedené dátumy sú tými momentmi, ktoré určili právoplatnosť rozhodnutia vo vzťahu k plynutiu lehoty v trvaní dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu.

Sťažnosť sťažovateľov pre namietané porušenie základných práv však bola ústavnému súdu doručená až 20. októbra 2014 (podaná na poštovú prepravu 18. októbra 2014). Z uvedeného je evidentné, že zákonná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde (t. j. dva mesiace) vo vzťahu ku všetkým sťažovateľmi napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov uplynula ešte pred reálnym podaním sťažnosti adresovanej ústavnému súdu na poštovú prepravu.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľov odmietol ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na výsledok predbežného prerokovania sťažnosti sťažovateľov sa rozhodovanie o ich návrhu zrušiť napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov stalo bezpredmetným.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2015